ਐਮ/ਐਸ. ਪਾਟਿਲ ਆਟੋਮੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਰਾਖੇਜਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5333 ਦਾ 2022)

ਅਗਸਤ 17, 2022

[ਕੇ. ਐਮ. ਜੋਸਫ ਅਤੇ ਹ੍ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਯ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 2015 – ਧਾਰਾ 12ਏ – ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਧੀਨ ਪੂਰਵ-ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ – ਫੈਸਲਾ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ – ਮੁਦਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਵ-ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਥਕਾਵਟ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ, ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ, ਨਿਆਂ ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਭਪ੍ਰਦ ਬਣਾਉਣਾ, ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ – ਐਕਟ ਦੀ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ, ਜੋ ਕਿ 2018 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੇ ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੁਆਦ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ – ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ, ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ, ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ – ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ VII ਰੂਲ 11 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ – ਇਹ ਐਲਾਨ 20.08.2022 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ – ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 – ਆਰਡਰ VII ਰੂਲ.11.

ਮਧਿਆਸਤਾ – ਬਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ – ਫੈਸਲਾ: ਮਧਿਆਸਤਾ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਲਕਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਧ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ, ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਜਿੱਤ-ਜਿੱਤ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਜੋ ਹੋਰ ਹੈ ਦੋਕਟ ਵਿਸਫੋਟ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਇੱਕੋ ਅਰਥਪੂਰਣ ਚੋਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਬਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ – ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੀ ਬਦਲਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਢਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ।

ਸਟੈਚਿਊਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ – ਸੋਨੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ – ਫੈਸਲਾ: ਕਿਸੇ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੱਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਹੋਵੇਗਾ – ਪਹਿਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸੋਨੇ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਉਸ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮਧਿਆਸਤਾ – ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੂਰਵ-ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਧੀਨ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 2015 – ਫੈਸਲਾ: ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ – ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰਵ-ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ – ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਹੈ – ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਈ ਚੁਣਨਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ – ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 2015 – ਧਾਰਾ 12ਏ.

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ,1908 – ਆਰਡਰ VII, ਨਿਯਮ II – ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਰਬਜਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ – ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਤੀਜੇ

ਵਜੋਂ, ਵਰਜਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ – ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੀਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ II(d) ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਰਜਿਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਰਬਜਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ,1908 – ਆਰਡਰ VII, ਨਿਯਮ II(d) – ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਕੀ ਇਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ II ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ – ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ II ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਤੀਜ਼ 'ਤੇ ਵਰਤਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ – ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਵ-ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਥੱਕਣ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ, ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਨਿਆਂ ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਸੀਮਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2018 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੁਰਖੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਹਾਰ ਗਈ ਹੈ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਕੇ, ਫਿਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ. ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 12A ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਵੀ, ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 12ਏ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਵਿਧੀਗਤ ਸਮਝਣਾ, ਵੀ, ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਵੱਖਰਾ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਲਾਜ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦੇਵੇਗਾ CPC ਦੀ ਧਾਰਾ 80(1) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 43][838-E-H;

2. ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2018 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਦਖਲ ਤੱਕ, ਐਕਟ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਪਾਰਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਲ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਦਿਨ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਾਂਗ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਵਪਾਰਿਕ ਰੰਗ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ, ਇਹ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਖਾਲੀ ਵਧਾ ਕੇ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੰਤਵਿਆ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਮੀਨ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਬਹਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਖਾਲੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਪਾਰਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਸਫੋਟ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਖਾਲੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੂਚਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ,

ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਵਪਾਰਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨੇਖਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਗਾਂਹ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਜੋਂ ਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣ ਲਈ ਨਿਰਣਾਯਕ ਤੱਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਨਿਯਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਉਸ ਸਾਫ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਖਿਆ, ਜੋ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 12ਏ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਛਾਂਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 'ਸ਼ੈਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਅਗਾਂਹ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੇ ਉੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁੱਲ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 53]

3. ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਹਿਤਾਰਥ ਦੁਆਰਾ, ਵਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਇਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਛੀਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11(d) ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਰਬਸੰਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 55]

4. ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ IV, V ਅਤੇ VII ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ:

(A) ਇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਕ ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ IV ਨਿਯਮ 1 (3) ਦੁਆਰਾ, ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਲੇਂਟ ਆਰਡਰ VI ਅਤੇ ਆਰਡਰ VII ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(B) ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਸਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਆਰਡਰ V ਨਿਯਮ 1 ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(C) ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ।

ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਮਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਲੇਂਟ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11(d) ਅਧੀਨ ਬਾਰਡ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਟੇਜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 12 ਅਧੀਨ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰਡ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਧਾਰਾ 12A ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ, ਤਾਂ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ

ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਓ ਮੋਟੂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 68]

5. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 12A ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ 2018 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 12A ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 12A ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਅਤੇ 2018 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਉਸ ਪਲੇਂਟਿਫ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਧਿਆਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਪਲੇਂਟਿਫਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਮਧਿਆਨ ਦੌਰਾਨ ਲੰਘੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਅਧੀਨ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਇਕਾਰਨਾਬਲ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਡਾਕਟ ਵਿਸਫੋਟ ਹੇਠ ਹਨ। ਮਧਿਆਨ, ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੱਲ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲੇ ਮਧਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਬਸੰਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਰਡ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਰ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ, ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 69 ਹਨ। ਧਾਰਾ 12A ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੈਲ' ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਮਧਿਆਨ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਧਿਆਨ ਦੌਰਾਨ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ। ਮੀਡੀਏਟਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਫੀਸ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹਨ, ਜੋ ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਸ਼ਿਤ ਮੀਡੀਏਟਰ ਚਮਤਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਧਿਆਨ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 12ਏ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(4) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਵਾਰਡ ਲਈ ਨਿਯਮ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਇਸਨੂੰ ਅਰਥਪੂਰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਿਆਦ ਵਿਚੋਲਗੀ ਵਿਚ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦ ਐਕਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 72][861-D-H; 862-ਏ-ਡੀ]

6. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਰੱਦ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਧੀਨ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੁਓ ਮੋਟੋ ਵੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਐਲਾਨ 20.08.2022 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਤਧਾਰਕ ਪਰਯਾਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਹੋ ਜਾਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਐਲਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਖੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਰੱਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵੀ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

[ਪੈਰਾ 84][868-ਏ-ਡੀ]

ਕੈਲਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਨਾਨਖੂ ਅਤੇ ਹੋਰ (2005) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 480 : [2005] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 289 – ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮਾਦਿਰਾਜੂ ਵੇਂਕਟ ਰਮਨਾ ਰਾਜੂ ਬਨਾਮ ਪੇਡਿਰੇਡ੍ਡੀਗਾਰੀ ਰਾਮਚੰਦਰ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2018] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 164; ਸ਼ਰੀਫ-ਉਦ-ਦੀਨ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਗਨੀ ਲੋਨ (1980) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 403 : [1980] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1177 ਅਤੇ ਵਿਕਰਮ ਬਖਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੋਨੀਆ ਖੋਸਲਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ

ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ (2014) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 80 : [2014] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 762 – ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1961 ਐਸ.ਸੀ. 751 : [1961] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 679; ਭਿਕਰਾਜ ਜੈਪੁਰੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1962 ਐਸ.ਸੀ. 113 : [1962] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 880; ਲਛਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1976 ਐਸ.ਸੀ. 714 : [1976] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 785; ਬਿਹਾਰੀ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਰਸ. (1984) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 627 : [1984] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 309; ਗੰਗੱਪਾ ਗੁਰੁਪਾਦੱਪਾ ਗੁਗਵਾੜ ਬਨਾਮ ਗੁਲਬਰਗਾ ਬਨਾਮ ਰਚਾਵਾ, ਲੋਚਨੱਪਾਗੁਗਵਾੜ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (1970) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 716 : [1971] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 691; ਸੇਠ ਲੂਣਕਰਣ ਸੇਠੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਇਵਾਨ ਈ. ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1977 ਐਸ.ਸੀ. 336 : [1977] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 853; ਸਾਲੇਮ ਐਡਵੋਕੇਟ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਟੀ.ਐਨ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2005) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 344 : [2005] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 929; ਪ੍ਰੇਮ ਲਾਲਾ ਨਹਾਤਾ ਬਨਾਮ ਚੰਦੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਕਾਰੀਆ (2007) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 551 : [2007] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 261; ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪਾਇਓਨੀਅਰ ਬਿਲਡਰਜ਼, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (2006) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 119 : [2006] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 571; ਐਫਕੋਨਸ ਇੰਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚੇਰੀਅਨ ਵਰਕੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 24 : [2010] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1053; ਰਘੁਨਾਥ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1969 ਐਸ.ਸੀ. 674 : [1969] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 450; ਓਲੰਪਿਕ ਕਾਰਡਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਟੈਂਡਰਡ ਚਾਰਟਰਡ ਬੈਂਕ (2013) 1 ਸੀ.ਟੀ.ਸੀ. 38; ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲਛਮੀਨਾਰਾਇਣ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 96; ਐਲ.ਸੀ. ਗੋਲਕ ਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1967 ਐਸ.ਸੀ. 1643 : [1967] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 762; ਤਾਹਿਰਾਖਾਤੂਨ (ਡੀ) ਬਾਈ ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਸਲਾਮਬਿਨ ਮੁਹੰਮਦ (1999) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 635 : [1999] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 901; ਮੈਸਰਜ਼. ਸੋਮੈਯਾ ਆਰਗੈਨਿਕਸ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2001 ਰਾਖੇਜਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡਐਸ.ਸੀ. 1723 : [2001] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 33; ਪੀ.ਵੀ. ਜਾਰਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2007 ਐਸ.ਸੀ. 1034 : [2007] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1198; ਪਟਾਸੀਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਤਨਲਾਲ (1990) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 42 : [1990] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 172 ਅਤੇ ਹਰਸ਼ ਧੀਂਗਰਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2001) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 550 : [2001] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 446 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਗੰਗਾ ਤਾਰੋ ਵਜ਼ੀਰਾਨੀ ਬਨਾਮ ਦੀਪਕ ਰਾਹੇਜਾ 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਬੰਬਈ 195; ਧਨਬਾਦ ਫਿਊਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਕੋਲਕਾਤਾ 429; ਲਕਸਮੀ ਪੋਲੀਫੈਬ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਡੇਨ ਰਿਆਲਟੀ ਵੈਂਚਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2021 ਕੋਲਕਾਤਾ 190; ਅਵਸਥੀ ਮੋਟਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਐਮ/ਐਸ. ਐਨਰਜੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕਲ ਵਾਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2021 ਅਲਾਹਾਬਾਦ 143; ਦੀਪਕ ਰਾਹੇਜਾ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾ ਤਾਰੋ ਵਜ਼ੀਰਾਨੀ (2021) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 3124; ਡਰੈਜਿੰਗ ਅਤੇ ਡਿਸਿਲਟੇਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੈਕਿੰਟੋਸ਼ ਬਰਨ ਅਤੇ ਨਾਰਦਰਨ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਅਤੇ ਹੋਰ 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਕੋਲਕਾਤਾ 1458 ਅਤੇ ਕਿਊਰਵਿਨ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਿਊਰਵਿਨ ਹਾਈਲਿਕੋ ਫਾਰਮਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2021 ਐਮ.ਪੀ. 154 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਭਗਚੰਦ ਦਗਦੂਸਾ ਗੁਜਰਾਥੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1927 ਪੀ.ਸੀ. 176; ਏ.ਐਲ. ਏ.ਆਰ. ਵੇਲਵਨ ਚੇਟੀਅਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਮਾਧੁਰਾ ਵਿੱਚ ਰਾਮਨਾਦ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1947 ਪੀ.ਸੀ. 197 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਰੀਜੀਨਾ ਬਨਾਮ ਸੇਖੋਂ (2003) 1 ਡਬਲਿਊ.ਐਲ.ਆਰ. 1655 ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਬੈਂਕ ਪੀ.ਐਲ.ਸੀ. ਬਨਾਮ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਪਲੱਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2005) ਯੂ.ਕੇ. ਐਚ.ਐਲ. 41– ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2018] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 164 ਪੈਰਾ 19 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[1961] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 679 ਪੈਰਾ 29 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1962] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 880 ਪੈਰਾ 30 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1976] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 785 ਪੈਰਾ 31 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1984] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 309 ਪੈਰਾ 34 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1971] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 691 ਪੈਰਾ 37 [1977] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 853 ਪੈਰਾ 39 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1980] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1177 ਪੈਰਾ 40 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2005] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 289 ਪੈਰਾ 41 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2005] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 929 ਪੈਰਾ 44 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2007] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 261 ਪੈਰਾ 45 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2006] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 571 ਪੈਰਾ 46 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2010] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1053 ਪੈਰਾ 51 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2014] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 762 ਪੈਰਾ 56 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[1969] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 450 ਪੈਰਾ 64 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1990] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 172 ਪੈਰਾ 67 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1967] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 762 ਪੈਰਾ 78 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1999] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 901 ਪੈਰਾ 79 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2001] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 33 ਪੈਰਾ 80 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2007] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1198 ਪੈਰਾ 81 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2001] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 446 ਪੈਰਾ 82 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5333 ਦਾ 2022.

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 09.09.2021 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਿਵਲ ਸੁਧਾਰ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ ਸੀ.ਆਰ-1853-2021(ਓ&ਐਮ).

ਨਾਲ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5334 ਦਾ 2022.

ਨਾਲ

ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 29458 ਦਾ 2021.

ਸੰਜੀਵ ਆਨੰਦ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੋਨਮ ਆਨੰਦ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਆਯੁਸ਼ ਨੇਗੀ, ਵਿਸ਼ਾਖਾ ਉਪਾਧਿਆਯ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਤਿਆਗੀ, ਚੈਤਨਿਆ ਨਿਕਤੇ, ਵਰਨਿਤਾ ਓਝਾ, ਅਰੂਪ ਬੈਨਰਜੀ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਲਈ.

ਸਾਕੇਤ ਸਿੱਕਰੀ, ਏਕਤਾ ਕਲਰਾ ਸਿੱਕਰੀ, ਅਜੈਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੁੱਲਰ, ਵਿਕਲਪ ਮੁਦਗਲ, ਹੇਤੂ ਅਰੋੜਾ ਸੇਠੀ, ਸੌਮਿਆ ਟੰਡਨ, ਅਨਿਰੁਧ ਭਟ, ਰਾਹੁਲ ਜੈਨ, ਜੋਯ ਥੱਟਿਲ ਇੱਟੂਪ, ਬਿਜੀਸ਼ ਬੀ. ਟੋਮ, ਭੁਨੂ ਥਿਲਕ, ਮਿਸਿਜ਼ ਪ੍ਰਭਾ ਸਵਾਮੀ, ਨਿਖਿਲ ਸਵਾਮੀ, ਦਿਵਿਆ ਸਵਾਮੀ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਕੇ. ਐਮ. ਜੋਸਫ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲਾ ਮੌਲਿਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 2015 ('ਐਕਟ') ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਧੀਨ ਪੂਰਵ-ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਧਿਆਸਤਾ ਜੋ ਕਿ 2018 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੀ ਗਈ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਨੀਚੇ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1908 ('ਸੀਪੀਸੀ') ਦੇ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਲੇਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਸੀ।

3. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ)ਨੰਬਰ 14697 ਆਫ 2021 ਤੋਂ ਉੱਠੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XXXVII ਅਧੀਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਜੱਜ, ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਕੋਰਟ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਕਮ ਉੱਤੇ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਰੁ. 1,00,40,291/- ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ 12.10.2020 ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਹੈ। ਇਸਨੇ 05.02.2021 ਨੂੰ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮਾਂ 10 ਅਤੇ 11 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 9 ਅਤੇ 20 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ 23.03.2021 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਸਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੀ ਨਾ-ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5. 23.03.2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 16.08.2021 ਨੂੰ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:

“20. ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੀ ਸਾਫ ਝਲਕ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਪਲੇਂਟਿਫ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਅਜਿਹੀ ਸਖਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 12ਏ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਕਲਪਿਕ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਦੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸਲ ਮਾਮਲੇ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਆਉਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਯਮਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਗੰਗਾ ਤਾਰਾ ਵਜ਼ੀਰਾਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਈ ਦੰਡਾਤਮਕ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਉਪਾਯ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ/ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੇ ਈ-ਮੇਲ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ/ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਸੁਥਰਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇਸਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਹਨ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਥਾਰਟੀ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ 26.08.2021 ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 12ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ, ਡੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸੁਧਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 20 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਠੇਸ ਨਿਆਂ ਦੇਣਾ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦਾਸੀ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਖੋਹਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੈਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਮਝੌਤਾ ਖੋਜਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੋਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਹੋਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਨਿਆਂ' ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਵੇ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੁਕਾਵਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਗੰਗਾ ਤਾਰੋ ਵਾਜ਼ੀਰਾਨੀ ਬਨਾਮ ਦੀਪਕ ਰਾਹੇਜਾ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 5737 ਦੇ 2022 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਧੀਨ ਪੂਰਵ-ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜੀ ਮਧਿਆਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

8. ਇੱਕ ਹੋਰ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 29458 ਦੇ 2021. ਇਹ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਉਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 5737 ਦੇ 2022 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ

ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਥ ਚੰਦਰਨ, ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਾ ਲੱਗਿਆ, ਅਰਥਾਤ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਲਨਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸਰ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨੇ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਅਰਜ਼ੀ ਤਦ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਵੀ ਵੇਖੋ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼

10. ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੀਵ ਆਨੰਦ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ)ਨੰਬਰ 5737 ਦੇ 2022 ਤੋਂ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਸਬਮਿਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਵਿਰੋਧੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

“23. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 03.07.2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 2015 (ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਮੀਡੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ) ਨਿਯਮ, 2018 ਦਾ ਨਿਯਮ 3(1) ਅਤੇ 3(7) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

3. ਮਧਿਆਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ। –

(1) ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਡਿਊਲ-ਆਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ-1 ਅਨੁਸਾਰ, ਆਨਲਾਈਨ ਜਾਂ ਪੋਸਟ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਹੱਥ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਫੀਸ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਰਾਹੀਂ;

.....

.....

(7) ਜਦੋਂ ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮਧਿਆਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਧਿਆਨਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਮਧਿਆਨਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ।

24. ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12A ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੈਲ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਵਾਦੀ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਪ੍ਰੀਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 'ਸ਼ੈਲ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰੀ-ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੋਂ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਾਕਾਮ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂਕ ਮਧਿਆਨਕਾਰ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮਧਿਆਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ, ਪ੍ਰੀ-ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਲਈ ਤਾਤਕਾਲਿਕਤਾ ਅਤੇ ਬਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

25. ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਂਝੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਟੂੱਟ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12-ਏ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਮਧਿਆਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਉਲਟ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੇ

ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮਧਿਆਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ ਜੋ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਤੰਤਰ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਣ ਲਈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਸੌਹਾਰਦਪੂਰਨ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦ ਨੂੰ ਨਿਆਂਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਠੋਰਤਾ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੌਹਾਰਦਪੂਰਨ ਜਿੱਤ-ਜਿੱਤ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12-ਏ ਨੂੰ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਮੰਗਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

11. ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਐਕਟ 2015 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ 2018 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਲੈ ਗਿਆ। ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਵੀਕ□ਤੀ ਲਈ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13. ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 12A ਦੇ ਅਨੁਪਾਲਨ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 13 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਲੇਂਟਿਫ ਧਾਰਾ 12A ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

14. ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਧਾਰਾ 12A ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਸ਼ੈਲ' ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੈਲ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਰਥਾਤ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਾਂ (ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਮੀਡੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ) ਨਿਯਮ, 2018 (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਨਿਯਮ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਮੇਅ' ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਖਾਸ ਮੋਡ ਚੁਣਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੂਲ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਰੁਪਏ 1 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਰੁਪਏ 3 ਲੱਖ ਤੱਕ ਮੌਦਰਿਕ ਮੁੱਲ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਸੀ ਕਿ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਣ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਂਛਿਤ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਜੋਂ ਬਢਾਉਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਦੇਸ਼ ਸਾਫ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਦਿਨ ਦਾ ਉਜਾਲਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

15. ਸ੍ਰੀ ਆਯੁਸ਼ ਨੇਗੀ, ਦੂਜੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ, ਵੀ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਦੇਣਗੇ। ਉਸਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਧਾਰਾ 12A ਦੀ ਅਨੁਪਾਲਨਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸੁੱਟਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਪੋਸਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਮੀਡੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12A ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮੀਡੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਲਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।

16. ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਾਫ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਚੁਕੈਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਣਦੇਖਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਚੁਕੈਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ।

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਵਕੀਲ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਲਾਅ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 12ਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ, 1932 ਦੀ ਧਾਰਾ 69 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

18. ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਥ ਚੰਦਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ)ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 29458 ਦੇ 2021 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

19. ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਥ ਚੰਦਰਨ ਦਾ ਅਗਲਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਗੰਗਾ ਤਾਰੋ(ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਦੀਪਕ ਰਾਹੇਜਾ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾ ਤਾਰੋ ਵਜ਼ੀਰਾਨੀ2 ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆਏ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਾਫ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਆਹਿਕ ਝਗੜਿਆਂ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਸੁਓ ਮੋਟੂ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮਦਿਰਾਜੂ ਵੇਂਕਟ ਰਾਮਨਾ ਰਾਜੂ ਬਨਾਮ ਪੈਡੀਰੇਡ੍ਡੀਗਾਰੀ ਰਾਮਚੰਦਰ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ3 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਖਿਲਾਫ ਰੋਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਂਤਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਉਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਹਨ

ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰੀਜੀਨਾ ਬਨਾਮ ਸੇਖੋਂ4$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਣ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਰਰਥਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਨਹਾਉਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟਣ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਹੱਲ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

20. ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ, ਸ੍ਰੀ ਸਾਕੇਤ ਸਿੱਕਰੀ, ਜੋ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ)ਨੰਬਰ 14697 ਦੇ 2021 ਤੋਂ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੈੱਲ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਟੈਸਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੀ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 12ਏ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪਰਿਣਾਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

21. ਅਗਲਾ, ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ

ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਉਹ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

22. ਉਹ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਨਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਰੰਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਭੇਜਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪ੍ਰੀ ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਮਧਿਆਸਥਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਪ੍ਰੀ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਂਤਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋ ਚਰਮ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੱਧੇ ਰਸਤੇ ਦਾ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਕੋਈ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪਰਿਣਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

23. ਉਹ ਅਗਲਾ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦੇਣੀ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਲੇਂਟ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਾਈ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਰਿਣਾਮ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਖ ਮੋੜਨੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਫਿਰ ਤੋਂ, ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 12A ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਵਜੋਂ ਸਾਡੀ ਸਵੀਕ□ਤੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇਗਾ।

ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਰੱਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਾਈ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਉੱਤੇ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸੰਭਵਿਤ ਪਰਿਣਾਮ ਉੱਤੇ ਵੀ ਛੂਹ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

24. ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 12A ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

12A. ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨਹਿਣ ਅਤੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ— (1) ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਬ ਤੱਕ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਮੁਦਾਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨਹਿਣ ਦਾ ਉਪਾਯ ਨਾ ਖਤਮ ਕਰ ਲਵੇ।

(2) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1987 (1987 ਦਾ 39), ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨਹਿਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1987 (1987 ਦਾ 39) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ

ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਿਟੀ ਮੁਦਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਨਹਿਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮਧਿਆਨਹਿਣ ਦੀ ਅਵਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਹੋਰ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜਿਸ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨਹਿਣ ਨਾਲ ਵਿਅਸਤ ਰਹੀਆਂ, ਅਜਿਹੀ ਅਵਧੀ

ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 (36 ਦੇ 1963) ਅਧੀਨ ਸੀਮਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਗਣਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ।

(4) ਜੇਕਰ ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੁਲਝਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਹੋਣਗੇ।

(5) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਸੁਲਝਾਅ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਅਸਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 (26 ਦੇ 1996) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (4) ਅਧੀਨ ਹੈ।"

25. ਐਕਟ ਨੂੰ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਲਈ ਯੋਗ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਧਨਾਤਮਕ ਸੀਮਾ ਰੁ.1 ਕਰੋੜ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

26. ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਵਪਾਰਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਪੀਲੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਆਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟਸ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2018 (ਐਕਟ 28 ਦੇ 2018)(ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਸੋਧ ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ।

27. ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ:

"ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ

ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਵਪਾਰਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਪੀਲੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਆਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 2015 ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਵਪਾਰਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਪੀਲੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ।

2. ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ 'ਡੂਇੰਗ ਬਿਜ਼ਨਸ ਰਿਪੋਰਟ' ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੈਂਕਿੰਗ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਥਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿੱਧੇ ਨਿਵੇਸ਼, ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ, ਆਦਿ, ਜਿਸ ਨੇ ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵਿਧਾਇਕ ਉਪਾਯਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਸੁਗਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਹੇ ਕਹੇ ਕਿ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਛਵੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਵਪਾਰਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਪੀਲੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਆਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 2015 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ।

3. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਸਦ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਸ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਸ ਦੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਅਪੀਲੇਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਐਕਟ, 2015 ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ 'ਡੂਇੰਗ ਬਿਜ਼ਨਸ ਰਿਪੋਰਟ' ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੈਂਕਿੰਗ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ 3 ਮਈ, 2018 ਨੂੰ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਸ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਸ ਦੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਅਪੀਲੇਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ (ਸੋਧ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 2018 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।

4. ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਸ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਸ ਦੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਅਪੀਲੇਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2018 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਸ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਸ ਦੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਅਪੀਲੇਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ (ਸੋਧ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 2018 ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:--

(i) ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਮਨ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇਣਾ;

(ii) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਾਧਾਰਣ ਮੂਲ ਦੀਵਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਧਨਾਤਮਕ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਜੋ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਧਨਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ;

(iii) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਕੋਲ ਸਾਧਾਰਣ ਮੂਲ ਦੀਵਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਅਪੀਲੇਟ ਕੋਰਟਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟਸ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲੇਟ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਗੀਆਂ;

(iv) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਧਨਾਤਮਕ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਉੱਚੀ ਕੀਮਤ, ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ; ਅਤੇ

(v) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਅਤੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਐਕਟ, 1987 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ।

5. ਬਿੱਲ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

28. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 12A ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਉਹ ਨਿਯਮ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਕੇ 03.07.2018 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਏ। ਨਿਯਮ 3 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"3. ਮਧਿਆਸਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ। —

(1) ਕਿਸੇ ਵਪਾਰਿਕ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਡਿਊਲ-I ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ-1 ਅਨੁਸਾਰ ਆਨਲਾਈਨ ਜਾਂ ਪੋਸਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਹੱਥ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਫੀਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੰਗ ਮਸੌਦੇ ਜਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੈ, ਇੱਕ

ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ;

(2) ਅਥਾਰਟੀ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਮਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਪਾਰਿਕ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼ਡਿਊਲ-I ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ-2 ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਡ ਜਾਂ ਸਪੀਡ ਪੋਸਟ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਈ-ਮੇਲ ਅਤੇ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਲਟੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਕਹੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਜੇਕਰ ਉਲਟੇ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਈ-ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਤਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ।

(4) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਅਣਸੁਣਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਲਟੀ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਥਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਾ-ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨੇਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਡਿਊਲ-I ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ 3 ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਏਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਲਟੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗੀ।

(5) ਜਦੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ, ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਜਾਂ (3) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਿਕਲਪਿਕ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(6) ਜਦੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ (5) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਾ-ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮ 3 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਏਗੀ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲ-I ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗੀ।

(7) ਜਦੋਂ ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ।

(8) ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਅਵਧੀ ਵਧਾਈ ਨਾ ਜਾਵੇ।"

ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਗਲੀ ਵਿੱਚ

29. ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ 5 , ਮੰਨਿਆ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪੈਰਾ-486 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਵਰਜਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973, ਜਦੋਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸੀ. ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਲਿਖੀ ਰਾਏ, ਜਸਟਿਸ ਕੇ. ਸੁਬਾ ਰਾਓ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜੋ, ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ 'shall' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"29. ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ "ਸ਼ੈਲ"

ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਅਸਲ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਾਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਸਲ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ, ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਨਾ-ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਨਾ-ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੰਡ ਨਾਲ ਜਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਗੰਭੀਰ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਨਤੀਜੇ, ਅਤੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਗਾਊ ਕਰਨਾ ਹੈ।

30. ਭਿਖਰਾਜ ਜੈਪੁਰੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ 6 ਵਿੱਚ , ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਦੀ ਧਾਰਾ 175(3) ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਨਜਿੱਠਣਾ ਪਿਆ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ, ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ:

“17. ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰੀਦ ਆਰਡਰ, ਜੋ ਕਿ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਕੀ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸਨ। ਧਾਰਾ 175(3) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੰਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਨੁਬੰਧ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ; ਪਰ ਇਹ ਧਾਰਾ ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢੰਗ ਜਾਂ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢੰਗ ਜਾਂ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ: ਜੇ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਕਸਵੈਲ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, 10ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 376: “ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਹਦਾਇਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਵੈਧਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਲਈ ਅਣਸੁਣੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅਣਸੁਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਵਾਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੁਵਿਧਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਆਮ ਸੁਵਿਧਾ ਜਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅਨਿਆਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ, ਇੰਹ ਇਰਾਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

ਲਾਰਡ ਕੈਂਪਬੈਲ ਨੇ ਲਿਵਰਪੂਲ ਬੋਰੋ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਟਰਨਰ [(1861) 30 ਐਲ.ਜੇ. ਸੀ.ਐਚ. 379] ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

“ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਵਜਨਕ ਨਿਯਮ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਰੱਦ ਨਾਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਆਂਕਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਸਲ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ਹੈ।”

31. ਲਛਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ2$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਅੰਤਰਾਲ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“66. ਧਾਰਾ 6(2), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਕੇ “ਘੱਟੋ ਘੱਟ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ” ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਜਾਂ ਛੱਡਣ

ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਮੁੱਖ ਕੁੰਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਉਸ ਮਨਸ਼ਾ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨਕ ਮਨਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ “ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ” ਦੀ ਥਾਂ “ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ” ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਿ◌ੇਧਾਤਮਕ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਨਸ਼ਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਾ ਹੈ। (ਕ੍ਰਾਫਰਡ, ਸਟੈਚੂਟਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ, ਪੰਨੇ 523-24)। ਇੱਥੇ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿ◌ੇਧਾਤਮਕ ਹੈ, ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।”

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਬਦਾਂ ‘ਮਸਟ’ ਅਤੇ ‘ਸ਼ੈਲ’ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਕ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

32. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ‘ਸੀਪੀਸੀ’) ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। 1976 ਦੇ ਐਕਟ 104 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 80 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

“(1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਨਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਰਕਾਰ (ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਤ) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਨਾ ਬੀਤ ਜਾਣ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਗਈ ਹੋਵੇ

(a) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਰੇਲਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ;NONE

(b) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਰੇਲਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ;NONE

bb) ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਫਸਰ;NONE

(c) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਾ ਕਲੈਕਟਰ;NONE

ਅਤੇ, ਕਿਸੇ ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਗਈ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਣ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਨਾਮ, ਵਰਣਨ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਜੋ ਰਾਹਤ ਉਹ ਮੰਗਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਪਲੇਂਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟਿਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਛੱਡੀ ਗਈ ਹੈ।

(2) ਸਰਕਾਰ (ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਤ) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਖਿਲਾਫ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂ ਅਰਜੈਂਟ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਚਾਹੇ ਅੰਤਰਿਮ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜੇਕਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂ ਅਰਜੈਂਟ ਰਾਹਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

(3) ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (I) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਖਾਮੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ

(a) ਪਲੇਂਟੀਫ ਦਾ ਨਾਮ, ਵਰਣਨ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟਿਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂ ਛੱਡੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ

(b) ਪਲੇਂਟੀਫ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।"

33. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 80 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 80(1) ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ "ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਚਾਅ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ" ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਧਾਰਾ 80 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 80(1) ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਗਚੰਦ ਦਗਦੂਸਾ ਗੁਜਰਾਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਲਈ ਸਟੇਟ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਅਨਿਵਾਰਿਤ ਸੁਭਾਵ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀ.ਪੀ. ਏਜੰਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀ ਕੀਤਾ:

"1. … ਸੈਕਸ਼ਨ 80 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ,— ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਭਗਚੰਦ ਦਗਦੂਸਾ ਬਨਾਮ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ, 54 ਇੰਡ ਐਪ 338:(ਏਅਰ 1927 ਪੀਸੀ 176) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਈ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਨਾਇਆ ਹੈ—ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 80 ਸਪੱਸ਼ਟ, ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਰਥ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। …"

34. ਬਿਹਾਰੀ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਦ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 80 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

"3. ……

ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ (1) ਦੇ ਆਖਰੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਲੋਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਉਪਾਯ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਦਾਵਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਬੇਵਜਹ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ

ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ, ਨਿਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਾਵਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਟਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੋਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬੇਵਜਹ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੈ।"

35. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਹਾਰੀ ਚੌਧਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ:

"6. ਹੁਣ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 80 ਸੀਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਪੂਰਵ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵੈਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਬੀਤ ਜਾਂਦਾ, ਜੋ ਨੋਟਿਸ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਾ ਰੱਖਣਯੋਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

36. ਅਸੀਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਗੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਗਲੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"7. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਕੇਰਲ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਨੀ ਅੰਮਾ ਨੰਨਿਨੀ ਅੰਮਾ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ [AIR 1963 Ker 114 : 1962 Ker LJ 1267] ਉੱਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਨਿਆਂਕਿਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗਚੰਦ ਕੇਸ [AIR 1927 PC 176 : 54 IA 338, 357] ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਹੀ ਜਾਂ ਠੋਸ ਲੱਗਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 80 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਸਲ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਕੇਰਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

37. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਗੰਗੱਪਾ ਗੁਰੂਪਦੱਪਾ ਗੁਗਵਾੜ, ਗੁਲਬਰਗਾ ਬਨਾਮ ਰਚਾਵਾ, ਲੋਚਨੱਪਾ ਗੁਗਵਾੜ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਹੋਰ11 SUPERSCRIPT:

"10. ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਾਏ ਕਿ ਦਾਵਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕਰੇ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਵਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦਾਵੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰੇ। …"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

38. ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ, 1932 ਦੀ ਧਾਰਾ 69, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

“69. ਨਾਂ-ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਅਸਰ।—

(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਫਰਮ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਇਕ ਸੰਵਿਧਾ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਫਰਮ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਫਰਮ ਦਾ ਭਾਗੀਦਾਰ ਦਿਖਾਇਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(2) ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਫਰਮ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਫਰਮ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

39. ਸੇਠ ਲੂੰਕਰਨ ਸੇਠੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ v. ਇਵਾਨ ਈ. ਜੌਨ ਅਤੇ ਹੋਰ 12, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“21. ਇਸ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੱਥ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਨਾਂ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਫਰਮ ਦਾ ਭਾਗੀਦਾਰ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 69 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਦਾ। ..."

40. ਸ਼ਰੀਫ-ਉਦ-ਦੀਨ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਗਨੀ ਲੋਨ13$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਕੇਤ ਸਿੱਕਰੀ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਮਾਮਲਾ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੀਪਲਜ਼ ਐਕਟ, 1957 ਅਧੀਨ ਉੱਠਿਆ, ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹਸਤਾਖਰ ਹੇਠ ਸੱਚੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

“9. ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਅਨੁਪਾਲਨਾ ਕਾਫੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਕਾਲੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ “ਸ਼ੈਲ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਅਸਲ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੀ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਨਾਲ ਹਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪ੍ਰਸਕਿਰਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਿਯਮ ਨੂੰ

ਸਾਧਾਰਣਤਃ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਸਕਿਰਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕੰਮ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਅਨੁਪਾਲਨਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਨਤੀਜਾ ਆਉਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਤੀਜਾ ਨਾ ਆਵੇ।"

41. ਕੈਲਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਨਾਨਖੂ ਅਤੇ ਹੋਰ14$_{SUPERSCRIPT}$, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਕੇਤ ਸਿੱਕਰੀ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਚੋਣ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ VIII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨੌਂਵੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੇ ਸੰਮਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨੌਂਵੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

42. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕੈਲਾਸ਼ ਦੇ ਪੈਰੇ- 28 ਅਤੇ 30 ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ):

"28. ਵਿਧੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦਾਸੀ ਹਨ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਦਾਰ ਜਾਂ ਸਖ਼ਤ ਬਣੋ, ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਿਆਂ ਵੰਡ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਮੌਕਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਵੱਸ। ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਈਅਰ, ਜੇ ਸੇਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [(1975) 1 SCC 774] ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ: (SCC p. 777, ਪੈਰਾ 5-6)

"ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੀ ਅੰਤਰਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਧਾਰਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕੁਝ ਸਿਸਟਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਨਿਯਮ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦਾਸੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਮਾਲਕਣ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ "ਬਾਕੀ ਸ਼ਕਤੀ" ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਰਾਸਰ ਅਨਿਆਂ ਹੋਵੇਗਾ। ... ਨਿਆਂ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਦਾ ਲਕਸ਼ ਹੈ — ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਮੌਲਿਕ।"

xxx xxx xxx

30. ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਯਮ 1 ਆਰਡਰ 8 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਨਿੰਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ" ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਪਰ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿਫਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ, ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪੂਰੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

43. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੈਲਾਸ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ

ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਦੀ ਸਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੰਡਾਤਮਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12ਏ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦਾ ਸਮਾਪਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ, ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ, ਨਿਆਂ ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12ਏ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਐਕਟ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ 2018 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 12ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੁਆਦ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ, ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ, ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਰੀਫ-ਉਦ-ਦੀਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 12ਏ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਰਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਫਾਇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਇਹ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਵੈ ਤਬ ਹੀ ਫਲਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 12ਏ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣਾ, ਨਤੀਜਾ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 80(1) ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦੇਵੇਗਾ।

44. ਸੇਲਮ ਐਡਵੋਕੇਟ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਟੀ.ਐਨ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ15$_{SUPERSCRIPT}$, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"55. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 89 ਵਿੱਚੋਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਸ਼ਬਦ “ਸ਼ੈਲ” ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਅਦਾਲਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ”। ਧਾਰਾ 89 ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ “ਮੇਅ” ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਿਰਫ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪਹਲੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 89 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ, ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਚਾਰ ਏਡੀਆਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਲਈ ਚੋਣ ਕਰਨ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਿਹੇ ਗਏ ਮੋਡ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇਗੀ। ਧਾਰਾ 89 ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ “ਸ਼ੈਲ” ਅਤੇ “ਮੇਅ” ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਹਨ ਜਦਕਿ ਆਰਡਰ 10 ਨਿਯਮ 1-ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ “ਸ਼ੈਲ” ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 89 ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ “ਮੇਅ” ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਿਰਫ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਏਡੀਆਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਪਹਲੂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕਿਸੇ ਏਡੀਆਰ ਮੋਡ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 89 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਜਾਂ ਮੁੜ-ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।"

45. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਲਾਲਾ ਨਹਾਟਾ ਬਨਾਮ ਚੰਦੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਕਰੀਆ16$_{SUPERSCRIPT}$, ਜਸਟਿਸ ਪੀ.ਕੇ. ਬਾਲਸੁਬ੍ਰਮਣਿਯਮ, ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਬੀ. ਸਿਨਹਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"16. ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11(ਡੀ) ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ “ਬਾਰ” ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਲੈਕਸ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਵਰਬ ਵਜੋਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਤਰਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਰਾਮਨਾਥਾ ਅਯਿਯਰ ਦੀ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕਨ ਅਨੁਸਾਰ, “ਬਾਰ” ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਕਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ; ਵਿਚਾਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦੇਖਣਾ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਮਾੜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਕੋਡ ਦੀ ਸਕੀਮ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਲਈ ਨੁਕਸ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਅਜੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੋ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਚੁਣਦੇ ਹਨ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ। ਦੇ ਉਤੇ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਸਕੀਮ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਕੋਡ. ਇਹ ਉਲਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਾਲ। ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 80 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਕਿ "ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ"। ਇਹ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 80 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕੋਡ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਵਿਚਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਈ, ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਕੋਡ ਦੇ 80. ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸੂਟ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 86 ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜੇ ਸੂਟ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਰਾਏਦਾਰ....."

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ: ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨੋਟਸ?

46. ਗੰਗਾ ਤਾਰੋ ਵਜ਼ੀਰਾਨੀ ਬਨਾਮ ਦੀਪਕ ਰਾਹੇਜਾ ਵਿੱਚ, ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਹੋਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੁਸ਼ਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਮਾਨਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੁਣਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ ਅੱਗੇ, ਉੱਚ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਐ.ਐਲ. ਏ.ਆਰ. ਵੇਲਿਆਨ ਚੇਟੀਅਰ(ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਰਾਮਨਾਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੰਬੰਧੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਇਨੀਅਰ ਬਿਲਡਰਜ਼, ਏ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਨਾਲ, ਇਹ ਛੱਡ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੈੱਟ ਆਫ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12ਏ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਛੱਡ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਕਾਫੀ ਅਨੁਪਾਲਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਭਾਵ, ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਹ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋਨੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

47. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਥ ਚੰਦਰਨ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਲਾਨਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਜਨਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਿਤ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਆਈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਜਿਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭੁਲੱਖ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸੋਧ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ

ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ, ਧਨਬਾਦ ਫਿਊਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਨਵੀਨ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11(d) ਅਧੀਨ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 13, ਜੋ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

48. ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ, ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਡ੍ਰੈਜਿੰਗ ਅਤੇ ਡਿਸਿਲਟੇਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੈਕਿੰਟੋਸ਼ ਬਰਨ ਅਤੇ ਨੋਰਦਰਨ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਅਤੇ ਹੋਰ21SUPERSCRIPT, ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਕ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 12A ਅਧੀਨ ਰੋਕ 12.12.2020 ਤੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 12A ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀ-ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਣਾਈ ਗਈ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮਿਆਰੀ ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 11.12.2020 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ (ਦੇਬਾਂਗਸੂ ਬਸਾਕ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ) ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਲਕਸਮੀ ਪੋਲੀਫੈਬ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਡਨ ਰੀਅਲਟੀ ਵੈਂਚਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ22SUPERSCRIPT, ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 12A ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 12A ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਕਰਵੇਨ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਿਊਰਵਿਨ ਹਾਈਲਿਕੋ ਫਾਰਮਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ23SUPERSCRIPT, ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਗੰਗਾ ਤਾਰੋ(ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜੋ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨ ਦੀ ਥੱਕਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਵਸਥੀ ਮੋਟਰਸ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ/ ਐਮ.ਐਸ. ਐਨਰਜੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਵਾਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ24SUPERSCRIPT, ਪਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਧਿਆਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ

49. ਧਾਰਾ 2(c) ‘ਵਪਾਰਿਕ ਵਿਵਾਦ’ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਲੈਣਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ 21 ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਹਨ। ਇੱਕ ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2(c)(xxii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਪਾਰਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਿਕ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ ਵਪਾਰਿਕ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ/ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2(i) ਸ਼ਬਦਾਂ ‘ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ’ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:

“2(i) ‘ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ’, ਵਪਾਰਿਕ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12 ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁੱਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।”

[ਜਦੋਂ ਐਕਟ 2015 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਰਕਮ 1 ਕਰੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ 2018 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।]

50. ਅਧਿਆਇ II ਅਧੀਨ, ਕਾਨੂੰਨ-ਦਾਤਾ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਾਣਿਜਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਾਣਿਜਿਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਸਾਧਾਰਣ ਮੂਲ ਦੀਵਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਣਿਜਿਕ ਵਿਭਾਗ (ਧਾਰਾ 4 ਦੇਖੋ) ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਣਿਜਿਕ ਅਪੀਲੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 12 ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਾਣਿਜਿਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਵਾਣਿਜਿਕ ਅਪੀਲੀ ਵਿਭਾਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ। ਧਾਰਾ 15(2) ਅਧੀਨ, ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਸਮੇਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਬੰਧਤ, ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ ਦੇ ਵਾਣਿਜਿਕ ਝਗੜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹਨ, ਉਸ ਵਾਣਿਜਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 16 ਅਧੀਨ, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ ਦੇ ਵਾਣਿਜਿਕ ਝਗੜੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 19 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਾਣਿਜਿਕ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਾਣਿਜਿਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੇਗਾ। ਧਾਰਾ 16 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਸ਼ਡਿਊਲ, ਜੋ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸੰਸਕਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਹੈ।

ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 35, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਕੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਤੁਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ। ਧਾਰਾਵਾਂ 35(3) ਅਤੇ 35(4) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:

“35(3) ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ, ਸਮੇਤ—

(ਅ) ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ;

(ਬ) ਜੇ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਈ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ;

(ਸੀ) ਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੋਈ ਬੇਤੁਕਾ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ;

(d) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸਨੂੰ ਬੇਵਜਹ ਠੁਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(e) ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੋਈ ਬੇਤੁਕਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ।”

“35(4) ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ-

(a) ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ;

(b) ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ;

(c) ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਖਰਚੇ;

(d) ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਖਰਚੇ;

(e) ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚੇ;

(f) ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚੇ; ਅਤੇ

(g) ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ।"

51. ਚੂੰਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12A ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨਵਰਤੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਬਣਾਈ ਦਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਨਿਯਮ ਤੁਰੰਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ 03.07.2018 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਨਿਯਮ 3 ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਮਧਿਆਨਵਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 12A ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨਵਰਤੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ ਤੇ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇੱਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਪ੍ਰੀ-ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨਵਰਤੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 3(1) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਸ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਫਾਰਮ-I, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲ-I ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ। ਫਾਰਮ ਦੀ ਬਣਾਈ ਆਨਲਾਈਨ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਹੱਥ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕਿ 'ਮੈਂ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12A ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੁਆਦ ਤੋਂ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਹਿਮਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 12A ਮੂਲ ਐਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 3, ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੂਲ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਸਹੀ ਸਮਝ ਉੱਤੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12A ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਯਮ 3 ਸਿਰਫ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ,

ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 12A ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯਮ 3(1) ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 12A(1) ਵਿੱਚ ਸੋਚੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਧਾਰਾ 12A(1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਉੱਤੇ। ਨਿਯਮ 3 ਅਗੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਥਾਰਿਟੀ, ਜੋ ਮੁੜ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 12A(2) ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵਜੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3(2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਵੇ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਆਵੇ, ਤਾਂ ਨਿਯਮ 3(2) ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੜ ਕੇ ਅੰਤਿਮ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨੋਟਿਸ ਅਣਸੁਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਾਕਾਮ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਥਾਰਿਟੀ ਫਾਰਮ-III ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ

ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਮੰਗਣ ਲਈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ। ਜੇਕਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਾਰਮ-III ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਕੇ ਇੱਕ ਨਾਕਾਮ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਥ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ

ਤਾਰੀਖ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਨਿਯਮ 3 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਥ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਯਮ 5 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਵੈਚਛਿਕ ਹੱਲ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਨਿਯਮ 6 ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਯਾ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨਿਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਧੀਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਪਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਅਲਾਵਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਤ, ਇੱਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਵਾਣਿਜਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾਲ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਉੱਚਤਮ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣ ਦਾ ਉੱਚਾ ਉਦੇਸ਼, ਮਧਿਆਸਥ ਅੱਗੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵੈਧ ਅਤੇ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 12A ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀ-ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 30(4) ਅਧੀਨ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 30(4) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

“30(4) ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਸਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਦੇ ਪਦਾਰਥ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਵਜੋਂ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਵਾਦ।"

ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਅਧੀਨ ਪਹੁੰਚੇ ਮਧਿਆਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇਸ ਦੀ ਮੁਹਰ ਲੱਗਣ ਉੱਤੇ ਹੀ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ [ਦੇਖੋ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 40 ਆਫਕੋਸ ਇੰਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚੇਰੀਅਨ ਵਰਕੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ25$_{SUPERSCRIPT}$]. ਚੂੰਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਧੀਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇਕਾਰਡ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਧਿਆਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਮੁੜ ਤੋਂ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਇਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵੈਧ ਸਮਝੌਤੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਇਕਾਰਡ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਕ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

52. ਨਿਯਮ 7 ਮਧਿਆਨਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਨਿਯਮ 9 ਮਧਿਆਨ ਦੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਧਿਆਨਕਾਰ, ਪਾਰਟੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਜਾਂ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨ ਬਾਰੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 9 ਅਗੇ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਨਕਾਰ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਸਟੈਨੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਜਾਂ ਆਡੀਓ ਜਾਂ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ। ਨਿਯਮ 11 ਮਧਿਆਨ ਫੀਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਮਧਿਆਨ ਫੀਸ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲ II ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸ਼ਡਿਊਲ II ਬਾਹਰ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

“ਸ਼ਡਿਊਲ-II ਮਧਿਆਨ ਫੀਸ

ਸੀ.ਐਨ.ਓ
ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ
ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮਧਿਆਨ ਫੀਸ

1.
ਰੁਪਏ 3,00,000 ਤੋਂ ਰੁਪਏ 10,00,000 ਤੱਕ।
(ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ)। ਰੁਪਏ 15,000/-

2.

ਰੁਪਏ 10,00,000 ਤੋਂ ਰੁਪਏ 50,00,000 ਤੱਕ।
ਰੁਪਏ 30,000/-

3.
ਰੁਪਏ 50,00,000 ਤੋਂ ਰੁਪਏ 1,00,00,000 ਤੱਕ।
ਰੁਪਏ 40,000/-

4.
ਰੁਪਏ 1,00,00,000 ਤੋਂ ਰੁਪਏ 3,00,00,000 ਤੱਕ।
ਰੁਪਏ 50,000/-

5. ਰੁਪਏ 3,00,00,000 ਤੋਂ ਉੱਪਰ। ਰੁਪਏ 75000/-

53. ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਮਾਪਨ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 2(i) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ 'ਜੋ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ' ਵਜੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ ਨੂੰ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਬਦ 'ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ' ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਵਤਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 12A ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੋਧ ਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2018 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ-ਦਾਤਾ ਦੇ ਦਖਲ ਤੱਕ, ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਯੋਗ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਪਾਰਿਕ ਝਗੜੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੁੱਲ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਉਦੇਸ਼ ਦਿਨ ਦੁਹਾਈ ਵਾਂਗ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਵਪਾਰਿਕ ਰੰਗ ਦੇ ਝਗੜੇ, ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਝਗੜੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਸ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਰ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਖਾਲੀ ਵਧਾ ਕੇ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੰਤਵਿਓ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਬਹਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਖਾਲੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਪਾਰਿਕ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਸਫੋਟ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕਿੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਖਾਲੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੂਚਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਵਪਾਰਿਕ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨੋਖਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 12A ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣ ਲਈ ਨਿਰਣਾਯਕ ਤੱਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਨਿਯਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਉਸ ਸਾਫ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 12A ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ 'ਸ਼ੈਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੋਲ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਉੱਚੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮਹਾਨ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਉੱਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁੱਲ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 89, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ਿਤ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ,

ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਸੂਟ ਦੇ ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚਦੀ ਹੈ।

54. ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਦੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਣਖੋਜੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਉਤਪਾਦ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਗ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਭੀੜ-ਭਾੜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤੀਬਰ ਲੋੜ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਸਫੋਟ ਦਾ ਬੋਝ ਉਠਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਲਈਆਂ ਇੱਕ ਬਾਈਪਾਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤੇਜ਼-ਟਰੈਕ ਰੂਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ, ਤੁਰੰਤ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ, ਧਾਰਾ 12ਏ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਸੂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਸੂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸੂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਤੁਰੰਤ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਸੂਟਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਈ ਚੁਣਨਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਹਲਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਅਤੇ, ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ।

55. ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੰਕੇਤ ਨਾਲ, ਵਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਾਵਾ ਕਰੇ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਗੀਆਂ। ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11(d) ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ, a ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

56. ਧਾਰਾ 12A ਅਧੀਨ, ਜੋ ਕੁਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਠੰਡਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੌਰਾਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿਰਨਕੁਮਾਰ ਬਾਸਖੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੋਨੀਆ ਖੋਸਲਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ:

“16. ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਤਰਫ ਰੁਖ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 89 ਸੀਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਅਮਨਪਸੰਦ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਜਲਦੀ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਉਤਨਾ ਹੀ ਸਭ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ, ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ, ਵਿਵਾਦ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ, ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਜ ਹੈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਇਸਦਾ ਅਸਰ ਇਸਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਉੱਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹੱਲ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲਦਾ ਰਹੇ। ਵਾਰੇਨ ਬਰਗਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਸੀ:

“ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਸ਼ੇ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ... ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਇਲਾਜਕਾਰ ਬਣਨਾ ... ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਤੰਤਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੰਭਵ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਣਾਅ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਤੀਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਹੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।”

ਮਧਿਆਸਤਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਤੰਤਰ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਨਿਆਂ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ, ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਟਸਥ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ, ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸੁਧਾਰੀ ਸਮਝ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਸੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ [ਅਲਫਿਨ, ਆਦਿ., ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ (2ਜੀ ਐਡਨ., 2006) ਲੈਕਸਿਸ ਨੈਕਸਿਸ]।

19. ਇਹ ਬੈਂਚ ਇਸ ਪੱਕੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਨਾ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਆਯਾਮ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਹੱਲ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਤਾਂ। ਨਿਆਂਇਕ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਮਧਿਆਨਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਟਲਬਰਗ, ਲਵ, ਹਾਈਮੈਨ, ਅਤੇ ਮੈਂਕਲ-ਮੈਡੋ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਨਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਸੈਲਫ-ਡਿਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਥਿਓਰਿਸਟਸ)। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਸੈਲਫ-ਡਿਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਜਾਦੂ ਬਾਰੇ ਆਸ਼ਾਵਾਨ ਹਨ ਜੋ ਤਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਡਰਾਂ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਿੱਜੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ, ਵਿਚਾਰਕਾਂ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਨਿਆਂਕਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਆਸ਼ਾਵਾਨ ਹਨ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਉਦਾਰਤਾ ਢਾਂਚਾਗਤ ਅਸੰਤੁਲਨਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਸਕਦੀ ਹੈ।

xxx xxx xxx

19.3. ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੈਰੀ ਮੈਂਕਲ-ਮੈਡੋ ਇੱਕ ਸਬੰਧਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ:

“ਨਿਆਂਇਕ, ਅਕਸਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ, ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅੰਕ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਦੇ ਕਨੇਨੀਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ … ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ, ਮੈਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਹੋਰ ਘਟਕ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ, ਮੈਂ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਨਿਆਂਇਕ ਲਈ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ (ਪਾਰਟੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ, ਸਹਿਮਤੀ ਬਜਾਏ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਹੁਕਮ) ਅਤੇ ਉਹ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਨਾ ਕਿ ਬਾਈਨਰੀ ਜਿੱਤ-ਹਾਰ ਦੇ ਹੱਲ, ਪਰ ਰਚਨਾਤਮਕ, ਪਾਈ-ਵਿਸਤਾਰ ਜਾਂ ਭਾਵੇਂ ਸਾਂਝੇ ਹੱਲ)।”

57. ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਮਧਿਆਨਾ ਖਿਲਾਫ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਲੋਚਨਾ ਇਹ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਸ਼ਿਤ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਰਣੈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਨੋਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਕਰਮ ਬਖਸ਼ੀ(ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ, ਮਧਿਆਨਾ ਨਿਆਂਇਕ ਦੇ ਲਕਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵੱਧ ਰੋਲ ਦੇਣ ਨਾਲ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਿੱਤ-ਜਿੱਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ

ਅਤੇ ਜੋ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਸਫੋਟ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਇਕੋ ਇਕ ਅਰਥਪੂਰਨ ਚੋਣ. ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਵਧਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਔਪਚਾਰਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਮਰੇ, ਲੰਬੇ ਖਿੱਚੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀਆਂ ਉਲਝਣਾਂ, ਵਧਦੇ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ, ਦੇਰੀ, ਜੋ ਕਦੇ ਘਟਦੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਹਰ ਦਿਨ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ, ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਹੀ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸਿਰਫ ਤਦ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਇਸ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਮਹਾਨ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿਨ ਦੀ ਆਮਦ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣ। ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਵਿੱਚ ਬਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਅਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਜੱਜ-ਅਬਾਦੀ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਸਫੋਟ ਨਾਲ, ਇਹ ਤਰਕਸੰਗਤ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਬਾਹਰ ਦੇ ਡੱਬੇ ਦੀ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦੇ। ਅਤੀਤ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਫ ਬਰੇਕ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੋ ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਸੀ ਉਹ ਕਠੋਰ ਸੱਚਾਈ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੀ ਬਦਲਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਢਲਣ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਜਾ ਸ਼ੱਕ ਨਾਲ ਨਾ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸੰਸਦ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੁਆਰਾ।

58. ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਕੋਡ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮਧਿਆਸਥਤਾ, ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਅੰਕੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਪਰ ਜੇ ਮਧਿਆਸਥ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਸਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਪਾਰਕ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਸਫੋਟ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਰੁਪਏ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਤੱਕ ਧਨਾਤਮਕ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਮੋਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

59. ਸ੍ਰੀ ਸਾਕੇਤ ਸਿੱਕਰੀ ਦੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ 'ਸ਼ੈਲ' ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 69, ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਯਾਨੀ, ਜਦੋਂ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਇੰਡੀਅਨ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 69 ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

60. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੌਂਸਲ ਸ੍ਰੀ ਸਾਕੇਤ ਸਿੱਕਰੀ ਦੇ ਇਸ ਤਰਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਧਿਆਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਨਪੁਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

61. ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਤੁਰੰਤ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਤਰਕ ਵੱਡੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਕੀਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਨ ਦੀ ਥੱਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਲਟੀ ਪਾਸੇ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਨ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਸਰਤ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬੇਸ਼ੱਕ ਖਰਚੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ, ਜਦਕਿ, ਮਧਿਆਨ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ, ਘੱਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀ ਹੋਰ, ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਤਾਂ ਇੱਕ ਉਮੀਦ ਦੀ ਕਿਰਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸੁਲਝ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਧਿਆਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਫਾਇਦਾ ਅਤੇ ਹਾਈਲਾਈਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਨ ਸਫਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਲਈ ਜਿੱਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।ਹੋਰ, ਇਸੇ ਤਰਕ 'ਤੇ, ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 80(1) ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 69 ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਪਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

62. ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਕੇਤ ਸਿੱਕਰੀ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਵੰਚਿਤਾ ਨਾਲ ਸੱਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਤਰਕ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਵਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਅਟੱਲ ਹੈ। [ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ, ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ, ਦੀ ਧਾਰਾ 4A ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਰਲ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਅਤੇ ਸੂਟ ਵੈਲਯੂਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1959, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੁੱਲ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਸਿਰਫ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ। ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫਰੇਮਿੰਗ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4ਏ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਵਧਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਬਕਾਇਆ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ, ਮੁਦਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਬਕਾਇਆ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 80 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ, ਗੁੰਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੀ ਧਾਰਾ 69 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਇੰਡੀਅਨ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ, ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਹਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੁਦਈ ਲਈ ਔਖਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰੱਖਾਂਗੇ 'ਤੇ।'

63. ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਗੰਗਾ ਤਾਰੋ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਪਹਿਲੂ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਅਧੀਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ, ਤਾਂ ਛੋਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 12ਏ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਛੋਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 12ਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਲਟਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਜਨਹਿਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਨੂੰ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ, ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 80 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਕਦੇ ਵੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਾਕੇਤ ਸਿੱਕਰੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਕਾਏ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੂੰ ਲਟਕਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੀ ਐਕਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਉੱਚਿਤ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਤਰਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੰਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 80 (1) ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 80(2) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੇ, ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕੋ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 80 (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਹ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਜਾਂ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੱਡੀ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 80 (1) ਅਧੀਨ

ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮੁਦਾਇ ਧਾਰਾ 80(2) ਅਧੀਨ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦਾ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਧਾਰਾ 80(1) ਦੀ ਚਾਰ ਕੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 80(1) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਰੇ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੂੰ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰੱਦੀ 'ਤੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤੁਰੰਤ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 80(1) ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ 12ਏ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਖਿੱਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਧਾਰਾ 12ਏ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਬਾਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਇ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ। ਸਥਿਤੀ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹੈ ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 80(1) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹ ਐਕਟ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਂਗ ਹੈ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 80(1) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਲਈ। ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ 12ਏ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੋਸਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਠੋਸ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਨ ਲਈ. ਮੁਦਈ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ। ਇਹ ਜੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਮੁਲਤਵੀ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

64. ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਲਵੋ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 80(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 80(1) ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਉਦਾਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 80(3) ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 80 ਨੂੰ 1976 ਦੇ ਐਕਟ 104 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ 80(3) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਰਘੁਨਾਥ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਇੱਕ ਹੋਰ27 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“8. ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਸ ਧਾਰਾ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਮੰਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਧਨ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਬਰਬਾਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਬਚਣਯੋਗ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚੇ ਨਾ ਜਾਣ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੈ। ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਣਜਾਣ ਅਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਬੁਬੀਟ੍ਰੈਪਸ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਾਂ। ਕੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੈ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

9. ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ [(1958) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 781, 795] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਸਤਕੀ ਢੰਗ ਜਾਂ ਸਾਰੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਬੰਧਤ ਅਨੁਚਛੇਦ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਜੁੜਾਵ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਭਾਗਚੰਦ ਦਗਡੂ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਸਤਕੀ ਢੰਗ ਜਾਂ ਸਾਰੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੋਲਾਕ ਸੀ.ਬੀ. ਨੇ ਜੋਨਸ ਬਨਾਮ ਨਿਕੋਲਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ”। ਬੀਮੋਂਟ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਵੀ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਵਾਦੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ "ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 80 ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਪਾਸ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਲਗਦੀ ਹੈ।”

65. ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ, ਮਾਮਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕੁਸ਼ਲ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਮਧਿਆਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਸੁਲਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

66. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਮਧਿਆਨੁਸਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 2018 ਵਿੱਚ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 03.05.2018 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਆਇ IIIA ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 12ਏ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੀ ਸਾਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ 'ਕਲਪਨਾ' ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ, ਇਸਨੂੰ ਤਬ ਤੱਕ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਦਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨੁਸਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨੁਸਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਢੰਗ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀ-ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨੁਸਾਰ ਨੂੰ ਮੁਦਾਇਆ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ [ਧਾਰਾ 12ਏ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵੇਖੋ]। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਵੇ [ਧਾਰਾ 12ਏ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਵੇਖੋ]। ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨੁਸਾਰ ਨਾਲ ਵਿਅਸਤ ਰਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਅਧੀਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12ਏ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਘਟਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਨੁਸਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀ-ਇੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਮਧਿਆਨੁਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12ਏ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਉਹੀ ਦਰਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਮਧਿਆਨੁਸਾਰੀ ਅਵਾਰਡ ਹੈ, 1996 ਦੇ ਮਧਿਆਨੁਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ। ਪੰਜ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ, ਇਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਅਧਿਆਇ IIIA ਵਿੱਚ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ, ਸਾਡੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂ ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੀੜ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪਿਤ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਹੋਰ ਹੈ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ,

ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ, ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਅਰਥਪੂਰਣ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਆਂ ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵਿੱਚ ਮਾਨਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਭਾਰਤ, ਜੋ 2015 ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 189 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 142 'ਤੇ ਸੀ, 2016 ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 130 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। 2020 ਤੱਕ, ਭਾਰਤ 63ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੀ।

ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਰਾਜ

67. ਆਦੇਸ਼ VII ਨਿਯਮ 11 ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ 6 ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਲੇਂਟ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ

ਤੋਂ ਰੁਕਾਵਟ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਆਦੇਸ਼ VII ਨਿਯਮ 12 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ VII ਨਿਯਮ 13 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ VII ਨਿਯਮ 11 ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਉਸੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਪਲੇਂਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ VII ਵਿੱਚ ਪਲੇਂਟ ਵਿੱਚ ਕੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਬਾਰੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ IVਨਿਯਮ 1 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਲੇਂਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ IVਨਿਯਮ 1(3) ਦੇ ਵਰਚੁ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ Vਅਤੇ ਆਦੇਸ਼VII ਅਧੀਨ ਲੋੜਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ V ਨਿਯਮ 1 ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ। ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਰੁਕਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਦੇਸ਼ VII ਨਿਯਮ 11 ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਹੀ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟਾਸੀਆਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਰਤਨਲਾਲ28 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਤਰਾਜ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਮੰਨਿਆ:

"13. ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਲਈ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ ਕਿ ਪਲੇਂਟ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਾਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਇਏਬਲ ਮੁੱਦਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਲਵੇ ਇਸ ਅਟਲ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਲਵੇ ਦਾ ਕੇਵਲ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਈ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਬਿਨਾਂ ਸੰਮਨ ਇਸ ਘਾਤਕ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਇਸ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਘਾਤਕ ਨੁਕਸ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਮੁੱਦਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਫਜ਼ੂਲ ਅਤੇ ਘਿਨਾਉਣੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

68. ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ IV, V ਅਤੇ VII ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂਤਰਨ ਤੇ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ:

(A) ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਦਾਵੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਉਸ ਐਕਟ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ IV ਨਿਯਮ 1(3) ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ, ਦਾਵੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦਾਵਾ ਆਦੇਸ਼ VI ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ VII ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ।

(B) ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਆਦੇਸ਼ V ਨਿਯਮ 1 ਅਧੀਨ ਸਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(C) ਆਦੇਸ਼ VII ਨਿਯਮ 11 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ VII ਨਿਯਮ 11, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੈ।

ਚੂੰਕਿ ਸਮਨ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਿਥੇ ਦਾਵਾ ਆਦੇਸ਼ VII ਨਿਯਮ 11(d) ਅਧੀਨ ਵਰਜਿਤ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪੜਾਅ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਆਦੇਸ਼ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ।

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਪਵੇਗਾ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 12 ਅਧੀਨ ਕਾਰਨ ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਈ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 12A ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁਦਾਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਬਿਨੈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। (ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਦੇਖੋ ਮੰਦਿਰਾਜੂ ਵੇਂਕਟ ਰਾਮਨਾ ਰਾਜੂ (ਸੁਪਰਾ)।

ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ

69. ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹਸ ਦਾ ਖੇਤਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਬਾਰੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਆਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਗਰੀਬ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਨੈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੀਪੀਸੀ ਦਾ ਆਰਡਰ IV ਨਿਯਮ 1 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਆਰਡਰ IV ਨਿਯਮ 1. ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।—(1) ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਆਰਡਰ VI ਅਤੇ VII ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(3) ਜਦ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

70. ਆਰਡਰ IV ਨਿਯਮ 1 ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) 1999 ਦੇ ਐਕਟ 46 ਦੁਆਰਾ 01.07.2002 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਥ ਚੰਦਰਨ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਓਲੰਪਿਕ ਕਾਰਡਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਟੈਂਡਰਡ ਚਾਰਟਰਡ ਬੈਂਕ29 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਛੱਡਣ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XXIII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

"16. ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ 4 ਦੇ ਨਿਯਮ (1) ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਆਰਡਰ 4 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਅਤੇ 4 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿਵਲ ਰੂਲਜ਼ ਆਫ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਦੇ ਨਿਯਮ 21 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿਚਕਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫਰਕ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸੀਮਾਂਤਕਾਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਫਾਇਲ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੈਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਪਲੇਂਟ ਆਰਡਰਜ਼ 4 ਅਤੇ 7 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਵੈਧ ਪਲੇਂਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਲੇਂਟ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ

ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ "ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਪਲੇਂਟ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ "ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ" ਨਹੀਂ ਬਣੇਗੀ। ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਨੰਬਰ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ ਸਭ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ। ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਆਰਡਰ 7 ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬਚਾਅ ਪਕਸ਼ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਵੀਏਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੋਣਾ। ਭਾਵੇਂ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਅਦਾਲਤ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ 7 ਦੇ ਨਿਯਮ 10 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਕਸ਼ੇਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਪਲੇਂਟੀਫ/ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ/ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਚਾਅ ਪਕਸ਼/ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਪਲੇਂਟ/ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀਆਂ, ਮੁਕੱਦਮਾ/ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੈਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

17. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤਿਆਗ ਜਾਂ ਛੱਡਣਾ ਆਰਡਰ 23, ਨਿਯਮ 1, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਤਿਆਗ ਹੀ ਪਲੇਂਟੀਫ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਕਾਰਣ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗਾ।"

71. ਤਰਕ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ IV ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਲਨਾ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁਦਾਇਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਗੇਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖੋਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

72. ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 12ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ 2018 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਅਤੇ 2018 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੁਰੰਤ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਦਾਇ ਉੱਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮੁਦਾਇਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੌਰਾਨ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਅਧੀਨ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਸਫੋਟ ਹੇਠ ਹਨ। ਮਧਿਆਸਤਾ, ਵਾਣਿਜਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੱਲ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਮਧਿਆਸਤਾ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਬਸੰਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਰ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸ, ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 69 ਹਨ। ਧਾਰਾ 12ਏ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ,

ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੈਲ' ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੌਰਾਨ ਕਾਉਂਸਲ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ। ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ, ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਫੀਸ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹਨ, ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਸ਼ਿਤ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਚਮਤਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਢਿੱਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੰਸਦ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸਟਾਰਟਰ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਿਰਣਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਲਈ ਸਵੈਇੱਛਤਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਧਿਅਮ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਮੁਦਈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ. ਸੈਕਸ਼ਨ 12ਏ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(4) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਵਾਰਡ ਲਈ ਨਿਯਮ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਇਸਨੂੰ ਅਰਥਪੂਰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਿਆਦ ਵਿਚੋਲਗੀ ਵਿਚ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦ ਐਕਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

73. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜੋ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਬਾਰੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਸ਼ਬਦ 'ਮੰਗ' ਬਾਰੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦੂਜੇ ਪਹਲੂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਕ ਮਧਿਆਨ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯਾਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ ਮੁਦਾਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 80(2) ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 80 (2) ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜੇਕਰ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਜਾਂ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਠਦੇ ਹਨ। ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਚੀ ਪਲੇਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੁਝ ਚਿੰਤਾਵਾਂ

74. ਮਧਿਆਨ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਪਕਰਣ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਲੋੜਾਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਲੋੜ ਹੈ ਪਰਯਾਪਤ ਅਧੋਸੰਰਚਨਾਤਮਕ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੀ ਅਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ, ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ (5) ਅਨੁਸਾਰ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਵੈਚਛਿਕ ਹੱਲ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ, ਜੋ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਿਯਮ (5) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇੱਕ ਹੋਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧਤਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਦਰਿਕ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਰੁ. 1 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁ. 3 ਲੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਬ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਰਯਾਪਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਹਨ, ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰ ਲਈ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਅਤਿ ਆਵਸ਼ਯਕ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਰਬੋਤਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਕਾਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਹਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਸ਼ਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ

ਨਿਆਂਕ ਅਕਾਦਮੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮਿਤ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਸ਼ਿਤ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਰਪਿਤ ਬਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਤਾਲੁਕਾ ਪੱਧਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਸ਼ਿਤ ਮਧਿਆਸਤਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੈਨਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤ ਕਵਾਇਦ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

ਰਾਹਤ

76. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਤੇ ਆਏ ਹਾਂ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪਲੇਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਲੇਂਟੀਫ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦੀ ਹਾਨੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 12A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 13 ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਸਬੰਧ 2018 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ।

77. ਸ੍ਰੀ ਸਾਕੇਤ ਸਿੱਕਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕੇਵਲ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲਛਮੀਨਾਰਾਇਣ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ30$_{SUPERSCRIPT}$ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ।

“35. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 142 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

36. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਰਟੀਕਲ 142 ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਨਾਹੀ ਤੋਂ ਉੱਚੇਰੀ ਹੈ [(1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 201]।ਉੜੀਸਾ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੜੀਸਾ [(1991) ਸੁਪਲ.1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 430] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਢਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਵੇ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਢਾਲਣ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਮੈਯਾ ਆਰਗੈਨਿਕਸ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ.[(2001 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 519] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗੋਲਕ ਨਾਥ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ‘ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਜੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅੰਤਿਮ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਪਿਛਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ।”

78. ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਐਲ.ਸੀ. ਗੋਲਕ ਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ31$_{SUPERSCRIPT}$ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 32, 141 ਅਤੇ 142 ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜੋ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚਲਨ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਵਿੱਖਿਕ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

79. ਤਾਹੇਰਾਖਾਤੂਨ (ਡੀ) ਲੜੀਵਾਰ ਬਨਾਮ ਸਲਾਮਬਿਨ ਮੁਹੰਮਦ32SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਟੀਕਲ 136 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"20. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਮੈਰਿਟਸ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਬੰਧੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਐਸਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ — ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਈਏ ਜੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੀਏ ਕਿ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਢਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ...."

80. ਮੈਸਰਜ਼. ਸੋਮੈਯਾ ਆਰਗੈਨਿਕਸ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ33SUPERSCRIPT, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"25.ਸ਼ਬਦ “ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਓਵਰਰੂਲਿੰਗ” ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅੰਤਿਮ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਗੋਲਕ ਨਾਥ [ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 1643: (1967) 2 ਐਸਸੀਆਰ 762] ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੰਡੀਆ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਨ. ਦੀ ਰਾਜ [(1990) 1 ਐਸਸੀਸੀ 12] ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1958 ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸੈੱਸ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਸ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਐਕਟ 18 ਦੇ 1964 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਗਏ, ਇਸ ਨੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਗਾਊਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ, ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਜ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਜਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੈੱਸ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

28. ਅੰਤਿਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਓਵਰਰੂਲਿੰਗ, ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੇਵਲ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਲਦੀ ਹੈ — ਨਿਆਂ ਇਸਦੇ ਤਾਰਕਿਕ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸਦੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 142 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ “ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ” ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਕਸਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ 'ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ' ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।"

81. ਅਸੀਂ ਅਗਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪੀ.ਵੀ. ਜਾਰਜ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਰਾਜ & ਓਰਸ.34 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਵੈਸਟਮਿਨਸਟਰ ਬੈਂਕ ਪੀਐਲਸੀ ਬਨਾਮ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਪਲੱਸ ਲਿਮਿਟੇਡ & ਓਰਸ.25 ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“9. ਭਵਿੱਖਤੀ ਉਲਟ-ਫੇਰ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਭਵਿੱਖਤੀ ਉਲਟ-ਫੇਰ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਦੇ ਜਾਂ ‘ਸ਼ੁੱਧ’ ਕਿਸਮ ਦੀ ਉਲਟ-ਫੇਰ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਭਵਿੱਖਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ ਜਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਸੀ।

10. ਭਵਿੱਖਤੀ ਉਲਟ-ਫੇਰ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਹੋਰ ਸੀਮਿਤ ਅਤੇ ‘ਚੁਣਿੰਦਾ’ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨਿਆ

ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਵਿਚਲਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖਤੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਭਵਿੱਖਤੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ। ਇਸੇ ਥੀਮ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰੀਏਂਟ ਹਨ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

82. ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 2005 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 618 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖਤੀ ਉਲਟ-ਫੇਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰੋਕਤ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਦਾਇਰਾ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਨਿਆਂਪੂਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੈਟਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ

ਅਦਾਲਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ, ਹਰਸ਼ ਧੀਂਗਰਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ36$_{SUPERSCRIPT}$। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"7.ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਭਵਿੱਖਵਾਦੀ ਐਲਾਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਵਾਂ ਨਵਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜੋ ਸੈਟਲ ਕੀਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਬਚਣਯੋਗ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਭਵਿੱਖਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹਨ। ਚੂੰਕਿ ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੈਧ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਭੂਤਕਾਲ ਤੱਕ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਭਵਿੱਖਵਾਦੀ ਰੱਦ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਸਟੇਅਰ ਡਿਸਾਈਸਿਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਵਿਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਧਾਂਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਾਬੂਰਾਮ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਸੀ. ਜੇਕਬ [(1999) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 362: 1999 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 682: 1999 ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 433] ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [(1997) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 201: 1997 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 1299] ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।"

83. ਜਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ 2018 ਦਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਤਭੇਦ ਹਨ। ਜੋ ਹੋਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ, ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੈਕਸ਼ਨ 12ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਵੀਨਤਮ ਚਰਣ ਵਿੱਚ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੁ.1 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁ.3 ਲੱਖ ਤੱਕ ਘੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 12ਏ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰਤ ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸਲਾਹ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਾ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਸੀਂ ਜੋ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਭਵਿੱਖਵਾਦੀ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਜੋ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਮਿਟਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜੋ ਹੋਰਥੋਂ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਰਫ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਅਧੀਨ ਹੀ ਪਨਾਹ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ।

84. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਉਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਐਲਾਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਆਰਡਰ ਸੱਤਮ ਨਿਯਮ 11 ਅਧੀਨ ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੁ ਮੋਟੋ ਵੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਐਲਾਨ ਨੂੰ 20.08.2022 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਤਧਾਰਕ ਪਰਯਾਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਹੋ ਜਾਣ। ਹੋਰ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਲੇਂਟਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਐਲਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਖੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਪਲੇਂਟ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਕਰਕੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 12ਏ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਪਲੇਂਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 12ਏ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵੀ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

85. ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 14697 ਦੇ 2021 ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਲੇਂਟ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਚਾਅ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਆਰਡਰ XXXVII ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ)ਨੰਬਰ 5737 ਦੇ 2022 ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ
(ਸਹਾਇਤਾ : ਨੇਹਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate